باتىل ئۇن قاتۋ

ئارقانداي ادامنڭ ئىبزدىڭ تىنىش تا تاماشا تۇرمىسىمزدى بۇلدىرۋىنە استە جول بەرمەيمىز

□ قۇمىل قالاسى يجوۋ رايونى قالا ئىشى اۋىلى جيدەقۇدىق قىستاعى مەشتىنىڭ يمامى ابدۇۋايت ماحموت

امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداپ، جۇڭگو شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىنا قاساقانا جالا جاۋىپ، جۇڭگونىڭ ۇشقارىلىقتى الستاۋداعى جانە لاڭكەستىككە سوققى بەرۋدەگى قۇلشىنىستارىنا ورشەلەنە كۇيە جاعىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا جات نيەتپەن سوقتىعىپ، امەريكا جاقتىڭ جۇڭگونىڭ شىكى ىسىنە كيلىگۋ سۇرقيا نيەتىن ايپاراداي اشتى. جۇڭگو ازاماتى، ۇزاق ۋاقىت شينجياڭدا تۇرمىس كەشىرگەن ئدىني قايراتكەر رەتىندە، مەن بۇعان قاتتى كەكتەنەمىن، باتىل قارسى تۇرامىن.

پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ شينجياڭعا كوڭىل ءبولۋى، قامقورلىعى بارلىعىمىزدىڭ كوكەيىمىزدە، كوڭىلىمىزدە تۇر. بۇرىن توپىراق ۇيدە تۇرىپ، لايلانعان قۇدىق سۋىن ءىشىپ، باتپاقتى جولدا جۇرەتىنبىز. بۇل كۇندەرى ۇكىمەتتىڭ كومەك قاراجاتىمەن جاڭادان سالىنعان بەيقۇت ۇيدە تۇرامىز، حاۋىپسىز، تازا، قولايلى قۇبىر سۋىن ىشەمىز، تازا، تەگىس اسفالت جولدا جۇرەمىز، ونىڭ ۇستىنە ەگىن ەگۋ، باعىمشىلىقپەن شۇعىلدانۋ، اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن ساتىپ الۋ سياقتىلاردىڭ بارىندە مەملەكەتتىڭ قوسىمشا قاراجاتىنان يگىلىكتەنەمىز. ءبىز پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ نقىلاستى قامقورلىعىن ماڭگى ۇمىتپايمىز، بۇكىل ەل حالقىنىڭ قالتقىسز كومەگىن ماڭگى ۇمىتپايمىز.

شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنىڭ ءدىني سەنىم ەركىندىگى تولىق قامتاماسىزدانىپ تۇرعان. مۇسىلماندارداڭ قاجىشىلاۋ پارىزى تولىق قامتاماسىزدانىپ تۇر، ءار جىلى جالداناتىن ۇشاق ورنالاستىرىلىپ، مۇسىلمان جۇرتشىلىعى ساۋد ارابياسىنىڭ مەكەسىنە قاجىشىلاۋعا ۇيىمداستىرىلادى، ۇكىمەت قاجىشىلايتىن ادامدارداڭ ەمدەۋ، اۋدارما سياقتىلارىنا قارجىلاي كومەك بەرەدى ءارى ۇيىرمەلىك قىزمەت كورسەتۋمەن قامتاماسىزدانىپ قىزمەتى ويداعىداي ىستەلىپ، قاجىشىلاۋ قيمىلىنىڭ حاۋىپسىز دە ءتارتىپتى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىلەدى. ءدىني قيمىل ورنىندارىندا "جەتىنى جەتكىزۋ"دى، "ەكى بولۋ"دى، "توعىزدى سەپتەۋ"دى ورنىقتى ىلگەرىلەتىپ، مەشتىتەرگە سۋ، توك، جىلىتۋ قۇرىلعىسى، مونشا ءۇيى جانە سۋمەن شايىلاتىن دارەتحانا سياقتى قۇرىلعىلاردى سەپتەپ، ءدىني قيمىل شارت - جاعدايلارىن ايرىقشا جاقسارتىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ قالىپتى ءدىني قاجەتىن ونان ارى قامتاماسىز ەتتى. قينىشىلىعى بار وتباسىلارىنا جۇمىستاندىرۋ، ەمدەلۋ، وقۋ، تۇرعىن ءۇي سياقتى جاقتاردا تۇگەلدەي ۇكىمەت كومەك كورسەتەدى، سۇيەمەلدەيدى، جالپى حالقتىڭ سالاماتتىعىن تەكسەرۋ، جاڭاشا اۋىل - قىستاق سەلبەسپە ەمدەۋى، جاڭاشا اۋىل - قىستاق قوعامدىق زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋى سياقتى ءتۇرلى حالىقتا تيىمدىلىك جەتكىزۋ ساياساتتارى ميلليوندىعان وتباسىلارىنا تيىمدىلىك جەتكىزدى. مۇنىڭ ءبارى امەريكا جاقتىڭ ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداۋىنىڭ بۇكىلدەي شىندىقپەن ساناسىپاي، اۋزىنا كەلگەنىن كوكۋ ەكەنىن تولىق ءتۇسىندىردى.

وتكەن عاسىردىڭ 90 - جىلدارىنان 2016 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن، شەكارا ءىشى - سىرتىنداعى "ءۇش ءتۇرلى كۇش" شينجياڭ سياقتى جەرلەردە مىڭداعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسىن (وقيعا) تۇدىرىپ، قىرۋار بەيكۇنا بۇقارانى زيانكەستىككە ۇشىراتىپ، جۇزدەگەن قوعام حاۋىپسىزدىگى حالىق ساقشىلارى قۇربان بولىپ، ءار ۇلت حالىق بۇقاراسىنىڭ باس امانىدىعىنا، مال - مۇلكىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە اسا اۋىر حاۋىپ ءتوندىردى. قاتاڭ اۋقىم جانە كۇردەلى جاعدايدا شينجياڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الستاۋدا ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋدى بىردەي يگەرۋ باعىتىنا تاباندى بولىپ، ءارى از ساندى اۋىر زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىنا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەردى ءارى ءدىني ۇشقارىلىقپەن جۇعىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قايشىلىق جاساۋ قىلمىسى بار ادامدارىدى ەك جوعارى شەكتە تاربيەلەپ، قۇتقارىپ، لاڭكەستىك ارەكەتتەردىڭ كوپ تۇرلۋ، ءجيى تۇرلۋ جاعدايىن ءونىمدى تەجەپ، ءار ۇلت حالىق بۇقاراسىنىڭ ترشىلىك ۇقىعى، ءومىر ءسۇرۋ ۇقىعى، داۋ ۇقىعى سياقتى نەگىزگى ۇقىقتارىن ەك جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتىپ، شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنىڭ جاپىپاي قولداۋى مەن باتىل جاقتاۋىنا يە بولدى.

قازىرگە دەيىن، شينجياڭدا ءۇرتىس 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسى (وقيعا) تۇرلەنىپ جوق، ۇشقارىلىقتىڭ سىنالاپ كىرۋى ءونىمدى تەجەلدى، قوعام امانىدىعى جاعدايى كورنەكتى جاقسارىدى، ءار ۇلت حالقى تىنىش ءومىر، شات - شادىمان ترشىلىك كەشىرىپ، تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى ارتتى. قازىر شينجياڭ ورنىقتى بولدى، حاۋىپسىز بولدى، ەكونوميكاسى گۇلدەندى، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىسى بارعان سايىن جاقسارىدى، الايدا امەريكادا كەيبىر ساياساتپازدار ورتاعا شىعىپ، شىندىقپەن ساناسىپاي، وسەك - ايدىدى ويدان قيستىرىپ، ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداپ، "ادامدىق ۇقىق"تى جەلەۋ ەتىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا سۇرقيالىقپەن سوقتىقتى، نيەتى توتەنشە سۇرقيا، ءتۇبىن قۇعاندا، لاڭكەستىكتى، ۇشقارىلىقتى قورعاشتاپ، ىرقىنا جىبەرگەندىك، جۇڭگونىڭ شىكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىككەندىك، حالقارالىق زاڭ مەن حالقارالىق قاتىناستىڭ نەگىزگى ولشەمىن اۋىر دارەجەدە ياققا تاپتاعاندىق.

ادىلدىك جۇرت جۇرەگىندە. شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الستاۋ قىزمەتىندە قول جەتكىزگەن كورنەكتى ناتيجەلەرىن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنان وقۋ تاۋىسقان تاربيەلەنۋشىلەردى جانە ولاردىڭ تۇىستارىن قامتىعان شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقى جاپىپاي القادى. ۇيعۇر ءدىني قايراتكەر رەتىندە، مەن اناۋ بوتەن نيەتتەگى امەريكا ساياساتپازدارىنا مىنانى اشىق ەسكەرتەمىن: تىنىش جۇرەتىن كەزدەرىڭ كەلدى، شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الستاۋ شارالارىنا قاساقانا كۇيە جاعۋلارىڭ تەك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ماسەلەسىندەگى قوس ولشەمدەرىڭدى ونان ارمان ايپاراداي اشتى، تەك اناعۇرلىم كوپ ادامعا سەندىردىڭ كولگىر بەت - بەينەلەرىڭ مەن سۇرقيا نيەتتەرىڭدى ونان ارى انىق كورسەتەدى.

جۇرەك ءۇنى

تۇرمىسىمىز ءانجۇر جەمىسىندەي ءتاتتى

□ اتۇش قالاسىنداعى تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنان وقۋ تاۋىسقان تاربيەلەنۋشى راۋشانگۇل ابدۇراحمان

مەنىڭ اتىم راۋشانگۇل ابدۇراحمان، اتۇش قالاسىنان. كىشكەنتايىمنان مەنىڭ ۇيرەنۋ ناتيجەم ەرەكشە جاقسى بولاتىن، 2007 - جىلى مەن ۇزدىك ناتيجەمەن داشۋەگە ءۇتتىم، كورشىلەر مەنى جاقسى بالا، جاقسى وقۋشى دەپ ماقتايتىن، داشۋە تاۋىسقان سوڭ دا تۇراقتى قىزمەتىم بولدى، تۇرمىسىم توتەنشە باقتىلى بولاتىن. ءبىراق ءۇزىمنىڭ زاڭدىق سانامنىڭ كۇشتى بولماۋىنان ۇنەمى ءدىني ۇشقارىلىقتى، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتى ۇاعىزدايتىن بەينە - ەكراندارىدى تۇراپتان كوشىرىپ كورىپ، بىرتىندەپ قىزمەتتى الاڭسىز ىستەي الماىتىن، باسقالارمەن قارىم - قاتناس جاساۋعا كوڭىلىم سوقپايتىن بولىپ قالدى، تۇىستارىمنىڭ، دوستارىمنىڭ ۇيلەنۋ تويلارىنا دا قاتناسپادىم، اناۋ ءان ايتىپ، ءبي بيلەيتىن ادامدارعا توتەنشە نارازى بولىپ، ولاردى ناعىز "مۇسىلمان" ەمەس دەپ ەسەپتەدىم، ءتىپتى، باسقالاردىڭ قالىپتى تۇرمىسىنا كىلىكتىم.

سول ۋاقىتتاردا كۇندەرىم قاراڭعىلىققا شومىپ، تۇرمىسقا دەگەن سەنىمدى جوعالتتىم. شەشىم مەنىڭ بۇل بەينەمدى كورىپ توتەنشە ازاپتانىپ، تالاي رەت ماعان اقىل ايتقانمەن، قۇلاعىما كىرمەدى، قايتا ۇنەمى ونىمەن قاتتى ۇرسىسىپ، ءۇرتىس بىرنەشە اي ونىمەن ءتىل قاتىسپاي قويدىم. شەشىم مەن كۇيەۋىم مۇنى كوزىمەن كورىپ، كوڭىلىنە ءتۇيدى. كەيىن كەلە ۇيىمدەسگەندىڭ شابىتتاندىرۋىندا، قولداۋىندا مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا ۇيرەنۋگە باردىم.

كوڭىلىمدەگى ءسوزىمدى ايتسام، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا ۇيرەنۋگە كەلگەن العاشقى مەزگىلدە مەندە ول ارانىڭ ۇيرەنۋ ورتاسى قالاي؟ ءدامدى تاماق بار ما، جوق پا؟ باسقارۋدى قاتاڭ با، جوق پا؟ شەبەرلىك ۇيرەنگەن سوڭ پايداسى بار ما، جوق پا سياقتى كوپتەگەن الاڭداۋشىلىقتار بولدى. تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا بارعان سوڭ عانا بۇرىنعى بارلىق الاڭداۋشىلىقتارىمنىڭ ارتىق ەكەندىگىن بايقادىم. تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىندا تاماق، جاتىن ورىن، تۇتىنۋ بۇيىمدارى، ۇيرەنۋ ماتەريالدارى تۇگەلدەي تەگىن، ءبىر كۇنگى ءۇش ۋاقىت تاماقتىڭ ءتۇرى كوپ، قورەكتىگى مول؛ كلاسقا، جاتاقحانالارعا تۇگەلدەي اۋا رەتتەگىش جانە تەلەۋيزور ورناتىلعان، ءبىز تاعى تۇراقتى مەرزىمدە ماەدەنيەت، دەنە تاربيە قيمىلدارىن وتكىزەمىز، باسكەتبول، ۋولەيبول ويناۋىمىزعا، ءان ايتىپ، ءبي بيلەۋىمىزگە بولادى. مۇعالىمدار بىزگە جان - جاقتى قامقورلىق جاسايدى، ءبىر كۇنى تاڭعى ساعات 2دە ايىق استىنان قىزعانىم ەسىمدە، مۇعالىم بىلگەننەن كەيىن، مەنى دەرەۋ ەمدەۋ بولمەسىنە اپارىپ، شيىاگەر شاقىرتىپ ەمدەتتى، مۇعالىم ءتۇنى بويى مەنىڭ قاسىمدا بولىپ، مەنىڭ فيزيكالىق جولمەن دەنە تەمپەراتۇرامدى تومەندەتۋىمە كومەكتەستى. مۇنداي ىستەر تاعى دا تولىپ جاتىر، ۇيىمدەگىلەر بولسا دا ماعان مۇنداي قارايلاسا الماس پا ەكەن دەپ ويلايمىن؟

تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىندا ۇيرەنۋگە قاتىناسقان مەنىڭ تابىسىم زور بولدى، مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل ورەم ەرەكشە تەز جوعارىلادى، اسەرەسە، زاڭدى ءبىلىپ، زاڭدى ۇعىنىپ، دۇرىس پەن بۇرىستى ايقىن پارىقتاي الاتىن بولدىم. سونىمەن بىرگە، مەن اجارلاندىرۋ، شاش اسەمدەۋ شەبەرلىگىن دە ۇيرەندىم، مەن باسقا تاربيەلەنۋشىلەردىڭ شاشىن الۋدى، شاشىن اسەمدەۋدى ءارى ولارعا ساندەنۋدى ۇيرەتۋدى ەرەكشە جاقسى كورەمىن. تاربيەلەنۋشىلەردىڭ مەنىڭ ساندەۋىمدە اناعۇرلىم سۇلۋلانعاندىعىن كورگەندە، مەن ەرەكشە كوڭىلدى سەزىنەمىن.

2019 - جىلى 1 - ايدا مەن تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنان ءساتتى وقۋ تاۋىستىم. مەنىڭ مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل ورەم ەداۋىر جوعارى بولعاندىقتان، ونىڭ ۇستىنە جوعارى دارەجەلى تاربيە العاندىعمنان قىستاق مەنى قىستاق "ەكى كوميتەتى"نىڭ قىزمەتىنە سەلبەسۋگە ورنالاستىرىپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنا قىزمەت وتەيتىن ورايعا يە ەتتى. مەن بۇل قىزمەتتى ايرىقشا قاستەرلەيمىن، تۇرمىسقا ۇمتىپەن قارايمىن. وسى وزگەرىستەردىڭ بارلىعى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋدىڭ پايداسى، تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى ماعان جاڭا ءومىر سىيلادى.

قازىر مەنىڭ مەكەنىمدەگى وزگەرىستەر ەرەكشە زور، قىستاعىمىزدى الپ ايتساق، قاز - قاتار بەيقۇت ۇيلەر رەتتى دە ادەمى، اسفالت جول ۇيلەردىڭ ەسىك الدىنا دەيىن جاتقىزىلدى، حالققا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارى بۇقارانى ناقتى جاقسىلىقتاردان يگىلىكتەندىردى. بيىل قىستاعىمىز تۇتاس كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كەدەيلى قىستاق قالپاعىن الپ تاستادى، اۋىلداستاردىڭ تۇرمىسى تولىق پىسقان انجۇردەي ءتاتتى.

ۇيعۇر ۇلتىندا "جات نيەتتى ادامدارعا تىنىشتىق جوق" دەگەن ءتامسىل بار. مەن امەريكانىڭ سول ساياساتپازدارىنا مىنانى قاتاڭ ەسكەرتەمىن: جۇڭگونىڭ شىكى ىسىنە كىلىگۋدى دەرەۋ توقتاتىڭدار، شينجياڭنىڭ ىستەرىنە كىلىگۋدى توقتاتىڭدار، "ءۇش ءتۇرلى كۇش"كە سۇيەنىش بولۋدى، دەمەۋدى قيالداماڭدار، ويتپەگەندە ءۇز تۇپتەرىڭە وزدەرىڭ جەتەسىڭدەر. تيانشان قاراعايلارى تامىرلاس، ءار ۇلت حالقى جۇرەكتەس. ءارقانداي جالا جابۋ اتاۋلىنىڭ بارلىعى شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنىڭ نىتىماقتاسا ەكپىندەي ىلگەرىلەگەن قادامنا بوگەت بولا المايدى؛ ءارقانداي وتىرىك وسەك اتاۋلىنىڭ بارلىعى شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرىنىڭ دامىعان، العا باسقان شىندىعىن جوققا شىعارا المايدى؛ ءارقانداي قاسكۇنەمدىك اتاۋلىنىڭ بارلىعى شينجياڭنىڭ دامۇ، گۇلدەنۋ ياق السىنا كەدەرگى بولا المايدى.

ءىس جۇزىندەك ارەكەتىمىزبەن نىتىماقتىڭ، ورنىقتىلىقتىڭ اسا تاماشا جاعدايىن قورعايمىز

□ يەڭسار اۋدانى ماڭشين اۋىلى گۇلباق قىستاعى مەشتىنىڭ حاتيبى ءابيبوللا عوپۇر

تايداۋدا، امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ كۇشتى قارسىلىعىنا قارامايى، ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداپ، ادامدىق ۇقىقتى قورعايمىز دەگەندى سىلتاۋ ەتىپ، شينجياڭ دىنگە سەنەتىن قاۋىمنىڭ ءدىني سەنىم ەركىندىگىن شەكتەدى دەپ جالا جاپتى، بۇل شىلعي وتىرىك! ءدىني وقىتۋشى - قىزمەتكەر رەتىندە، مەن ءۇزىمنىڭ ءتول اسەرىم ارقىلى ولارعا تويتارىس بەرەمىن.

مەن شينجياڭدا تۇرلىپ، شينجياڭدا ءوستىم، شينجياڭدا تۇلعان ناقتى وزگەرىستەردى ءار كۇنى سەزىنىپ كەلەمىن. بۇگىنگى شينجياڭدا قوعام ورنىقتى، ەكونوميكا دامىعان، ءار ۇلت حالقى تىنىش ءومىر، شات - شادىمان ترشىلىك كەشۋدە، ءار ۇلت حالقىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى كۇشەيدى.

شينجياڭ ءدىني سەنىم ەركىندىگى ساياساتىن جاپىپاي دايەكتىلەندىرىپ، تىناقتاندىرىپ، ازاماتتاردىڭ ءدىني سەنىم ەركىندىگى ۇقىعىن زاڭ بويىنشا قامتاماسىز ەتتى. «ءدىن ىستەرى ەرەجەسى»، «شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونومياليا رايونىنىڭ ءدىن ىستەرى ەرەجەسى» سياقتى ءدىن ىستەرىن باسقارۋعا قاتىستى زاڭدار، زاڭ ەرەجەلەر زاڭدى ءدىني قيمىلدار مەن زاڭسىز ءدىني قيمىلداردىڭ شەكارالىن ايقىنداپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ زاڭدى ءدىني قيمىلدار جۇرگىزۋىن زاڭمەن جونگە سالۋ ارقىلى قامتاماسىز ەتتى. سوڭعى جىلدارداعى بەرى، تۇتاس شينجياڭدا مەشتىتەردىڭ شارت - جاعدايى ۇزدىكسىز جاقسارىپ، "جەتىنى جەتكىزۋ" (سۋ، ەلەكتر، جول، گاز، حابار - وشار، رادیو - تەلەۋيزور، مادەنيەت كىتاپ ءۇيى)، "ەكى بولۋ" (تازالانۋ جابدىعى، سۋمەن شايىلاتىن دارەتحانا بولۋ)، "توعىزدى سەپتەۋ" (ەمدەۋ، ءدارى - دارمەك بويىنشا قىزمەت وتەۋ، ەلەكترۋندى ەكران، كومپيۋتەر، جەلدەتكىش نەمەسە اۋا رەتتەگىش، ءورت ءسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ جابدىعى، تابيعي گاز، اۋىز سۋ جابدىعى، ايىق كيىم قابى نەمەسە ايىق كيىم قاپتاعىش، زات قويىلاتىن شكاپ) جۇزەگە استى، ءدىني قيمىل ورنىنداري مەن ءدىني قيمىل شارت - جاعدايى بارىنشا جاقسارىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ قالىپتى ءدىني قيمىل قاجەتى قامتاماسىز ەتىلىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ ءبىر اۋىزدان تۇراقتاندىرۋىنا جانە القاۋىنا يە بولدى.

وتىرىك شىندىقتى ماڭگى جوققا شىعارا المايدى! شىندىق ءدىني سەنىم ەركىندىگى ساياساتىنىڭ شينجياڭدا جاپىپاي تىناقتانعاندىعىن، مۇسىلمان قاۋىمنىڭ ءدىني سەنىم ەركىندىگى ۇقىعىنىڭ زاڭ بويىنشا قامتاماسىز ەتىلگەندىگىن، قالىپتى ءدىني قيمىل قاجەتىنىڭ ءونىمدى قاناعاتتاندىرىلعاندىعىن دالەلدەدى. ءدىن ماسەلەسىنە ءتۇستى كوزبەن قاراۋ تاعىپ قارايتىن، قوس ولشەم قولداناتىن باتىستاعى ساياساتپازدار مەن اقپارات قۇرالدارىنىڭ جۇڭگونىڭ ءدىن ساياساتى مەن ءدىني سەنىم ەركىندىگى جاعدايىنا دۇرىس قاراپ، ءدىن ماسەلەسىنەن پايدالانىپ وزگە ەلدىڭ ىشكى ىسىنە كىلىگۋدىن دوعارۋدىن ءۇمىت ەتەمىن.

ءبىزدىڭ تۇرمىسىمىز باقتىلى، تىنىش، امەريكادا كەيبىر ساياساتپازدار كوسەمسىپ، ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداۋ ارقىلى شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق ماسەلەسىن قاساقانا داتتاپ جانە جازىقسىز جازعىرىپ، شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الستاۋ جاعىندا ادىلەتتى قيمىلىن بۇرمالاپ كۇيە جاقتى، دۇنيەدە وسىنداي دا قيسىن بولا ما؟ امەريكادا كەيبىر ساياساتپازدار شينجياڭداعى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك وقيعاسىندا تۇلعان جازىقسىز جارالانۋ، ءولىم - ءجىتىم جاعدايىمەن ەسەپتەسپەي، شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الستاۋ جاعىندا كورنەكتى ناتيجەسى مەن ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىزداندىرۋ جاعىنداعى تابىستارىن كورسە دە كورمەسكە سالىپ، شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى قاساقانا جاسادى، بۇل ولاردىڭ جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىعىنا كوڭىل ءبولۋ ەمەس، قايتا ورايى كەلگەندە وپىرىپ قالماقشى بولعان قاسكۇنەمدىگىن تولىق اڭعارتادى. ولار "ادامدىق ۇقىق" جالاۋىن ۇستاپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىگىپ، ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ جۇڭگونىڭ وبرازىن جامان كورسەتۋگە، شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ دامۇىن شاۋجايلاۋعا ۇرىندى. ءبىز امەريكا جاقتىڭ سۇرقيا قاسكۇنەمدىگىن جىعا تانىپ، ءىس جۇزىندەك ارەكەتىمىز ارقىلى شينجياڭنىڭ نىتىماقتى، ورنىقتى اسا تاماشا جاعدايىن قورعاۋىمىز كەرەك.

17 جىل بويى قىزىل توپىراقتا تامىر تارتىپ، 44 دۇكەن اشىپ، ۇلتتار نىتىماعنىڭ گۇلىن شەشەك اتتىردى

(باسى 1 - بەتتە)

2002 - جىلى 9 - ايدا ابدوللا ايەلىمەن بىرگە ناڭىعا جۇمىس ىستەۋگە بارعاندا، قالتاسىندا نەبارى 40 يۋان اقشا قالعان ەدى. قينالعان ساتىندە ءۇي تانىسىتىرۋشى لۇي تيڭياڭ ولارعا كومەكتەسىپ جاتىن ورىن تاۋىپ بەرەدى ءارى ءۇيدىڭ جالاقىسىن كەشكىترىپ تاپسىرۋىنا قوسلادى. وسىلايشا ەرلى - زايىپتى ەكەۋى نانچاڭدا ىرگە تەۋىپ، ۋوكزالدىڭ ماڭايىندا جايما جايىپ، مەيىز، قارما نان ساتا باستايدى.

2010 - جىلى نانچاڭ قالاسى ۋوكزالدىڭ اينالاسىنداعى ورتاعا جالپىلىق رەتتەۋ جۇرگىزىلدى، ەندى جايما اشۋعا بولمايتىن بولدى. نانچاڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى شيحۋ بولىمشە مەكەمەسىنىڭ حالىق ساقشىسى شۇي يۇڭنىڭ كەپىل بولۋىندا ابدوللا ءبىر دۇكەندى جالعا الىپ، ساۋداسى دا ورنىعىپ قالادى.

"مەيىز ساۋداسى جاقسى بولمادى، شاندۇڭدىق ءبىر اپاي ماعان قارما نان جاساۋدى تەگىن ۇيرەتتى؛ دۇكەن اشۋ، راسىميات بىتىرۋدە قاتىستى تاراۋلار ماعان جاسىل جول اشىپ بەردى؛ دۇكەننىڭ ساۋداسى قاربالاس بولعاندىقتان كورشىم لو گولياڭ قارايلاسپ بالامدى باعىپ بەردى..." ابدوللا ساۋساعىن ساناپ وتىرىپ تىلشىگە: "وسى جىلدارى قوعامداعى ءار سالانىڭ ماعان جەتكىزگەن مەيىرى مەنىڭ ءار ۋاق باسقالارعا قارىمجى قايتارۋىما قوزعاۋشى كۇش بولدى"، - دەدى.

ءبىراز قارجى توپتاعاننان كەيىن، ابدوللا ارەكەتكە كىرىستى: ۋوكزالدا قينىشىلىققا ۇشىراعان جولاۋشىلارعا كومەكتەسىپ پويەز بەلەت ساتىپ الىپ بەردى؛ دوسى ۋاڭ لەيگە شۇعىل اقشا قاجەت بولعاندا، 20 مىڭ يۋان اپارىپ بەردى؛ كورشىسى لىۋ فىڭلىيڭنىڭ جاسى 80 نەشە جاستا، ابدوللا ونى "شەشە" دەپ اتاپ، كۇن ارالاتىپ امانداسىپ بارىپ تۇردى؛ شينجياڭدىق جۇمىسشىلاردىڭ جەرگىلىكتى ورىنعا تەزىرەك ۇيلەسۋىنە كومەكتەسۋ ءۇشىن، ول 30 مىڭ يۋان قارجى قوسىپ، مەملەكەتتە ءبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ءتىل - جازۋعا باۋلۋ ورتالىعىن قۇردى؛ ول تاعى قينىشىلىعى بار وتباسىلارىمەن جۇپ قۇراپ، تاياۋ جىلدان بەرى جىلىنا، از دەگەندە، 100 مىڭ يۋان شىعارىپ الەۋمەتتىك يگىلىك ىستەرىنە جۇمسادى.

ابدوللا سەرىكتەستىكتىڭ قىزمەتكەرلەرىن باستاپ "ابلاجان ەرىكتىلەر قىزمەت وتەۋ اترەتىن" قۇردى. "مەن ءاربىر دۇكەندى ۇلتتار نىتىماعنىڭ تەرەزەسى، ءاربىر قىزمەتكەردى ۇلتتار نىتىماعنىڭ امالياتتا ايگىلەۋشىسى بولۋعا مۇمكىندىك جاسايمىن". ابدوللا كۇلىمسىرەپ: "ءار كۇنى باس دۇكەندە 200گە تارتا، ءارقايسى تارماق دۇكەندەردە نەشە ونداعان تۇرعىن شينجياڭ دامدەرىنەن ءدام تاتادى، ءبىز ءار ۋاقىت 'ۇلتتار نىتىماعنىڭ ۇرىعىن' سەۋىپ كەلەمىز"، - دەدى.

بيىل 8 - ايدا ابدوللا داڭقپەن جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولدى. بيىل ول 6 - كەزەكتى جياڭشي ولكەسىنىڭ ءمورال ۇلگىسى، 7 - كەزەكتى مەملەكەتتىك ءمورال ۇلگىسىنە كورسەتۋ سيلىعى سياقتى اتاقتارعا يە بولدى. نانچاڭ قالالىق ۇلت، ءدىن ىستەرى مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باسشىعى تان سانگو بىلاي دەدى: "ابدوللا جاقسىلىقتى بىلەدى، العىس ايتا بىلەدى، قامقورلىقتى اقتاۋدى بىلەدى، ۇلتتار نىتىماعى گۇلىن جۇرەگىمەن، سۇيىسپەنشىلىگىمەن، مەيىرىممەن سۋارىپ، جۇڭحۋا ۇلتى بەرەكەلى شاڭىراعىنىڭ جياڭشي - شينجياڭ بايتاق دالاسىنداعى اسەرلى بەينەسى بولدى".